

МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО И ХРАНИТЕ

№ .....

..... 2011 г.

ОДОБРЯВАМ:

/Д-Р МИРОСЛАВ НАЙДЕНОВ/

ДИРЕКЦИЯ “ЖИВОТНОВЪДСТВО”

ДИРЕКЦИЯ “АГРОСТАТИСТИКА И СТРАТЕГИИ”

ДИРЕКЦИЯ „ДИРЕКТНИ ПЛАЩАНИЯ И ПАЗАРНА ПОДКРЕПА”

БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

ДЪРЖАВЕН ФОНД “ЗЕМЕДЕЛИЕ” – РАЗПЛАЩАТЕЛНА АГЕНЦИЯ

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ПО ПЧЕЛАРСТВО ЗА ТРИГОДИШНИЯ ПЕРИОД 2011-2013

За информация и контакти

Кирил Кирков – директор на Дирекция “Животновъдство”, Министерство на земеделието и храните, България.

e-mail : kkirkov@mzh.government.bg

тел.00359298511339

факс: 0035929809394

СЪДЪРЖАНИЕ:

I. Обосновка.....	3
II. Състояние на пчеларския сектор в България(резюме).....	3
III. Цели.....	4
IV. Предвидени мерки за финансиране съгласно регламента.	4
V. Описание на дейности, теми, допустими разходи и инвестиции по мерки, заложен в програмата.	4
VI. Очаквани разходи и финансов план	29
VII. Общи финансови условия	31
VIII.Критерии за оценка на проекти.....	31
IX. Ред за предоставяне на финансова помощ.....	32
X. Управление на програмата	32
XI. Нормативна база	33
XII. Списък на пчеларските организации, които сътрудничат при изработване на програмата по пчеларство.	33
XIII.Мониторингови индикатори за наблюдение на изпълнението на програмата	34

ПРОГРАМА ПО ПЧЕЛАРСТВО ЗА ТРИГОДИШНИЯ ПЕРИОД 2011 - 2013 ГОДИНА

I. Обосновка

Представената програма по пчеларство за тригодишния период 2011 - 2013 година е съобразена с Регламент № 1234 /2007 на Съвета от 22 октомври 2007 година за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби за някои земеделски продукти („Общ регламент за ООП). Програмата съдържа всички предвидени действия от гореспоменатия регламент.

II. Състояние на пчеларския сектор в България(резюме).

България е на едно от първите места в Европа по видово разнообразие на растителността. Голяма част от релефа на страната дава възможност за отглеждане на пчелни семейства.

Страната ни има традиции в пчеларството и производството на мед и пчелни продукти. Развитието на този подотрасъл на животновъдството се благоприятства от подходящите природни и климатични условия. Пчеларството представлява алтернативна заетост за населението на слаборазвитите селски райони, осигуряваща допълнителни доходи.

През 2009 г. броят на стопанствата отглеждащи пчелни семейства е 29 097.

Характерна черта за сектора е големият брой дребни производители, докато броят на професионалните пчелари, отглеждащи над 150 и повече пчелни семейства е малък. През 2009 г. структурата на сектора се запазва, като данните сочат, че около 46% от пчеларите притежават малък брой пчелни семейства (от 1 до 9 бр.), 41% притежават до 50 пчелни семейства, а 11,5% отглеждат между 50 и 149 семейства. Само в 1,1% от стопанствата се отглеждат над 150 семейства. Това показва, че пчеларството в България все още има екстензивен и разпокъсан характер. За повечето от стопанствата, отглеждащи пчелни семейства пчеларството продължава да не е основен източник на доход, а по-скоро допълнителна дейност.

По предварителни данни на дирекция „Агростатистика и стратегии”, МЗХ през 2009 г. наличните пчелни семейства в страната са 617 420 броя. Пчелните семейства, от които е добиван пчелен мед са 581 415 броя, а добитото количество пчелен мед възлиза на 9 441 тона. През 2009 г. средният добив от пчелно семейство възлиза на 16,2 кг.

По предварителни данни, през 2009 г. пчелният мед е реализиран както следва:

- директни продажби на краен потребител – 3 541 тона;
- продажби на търговци на дребно – 1 301 тона;
- продажби на преработвателни предприятия – 3 252 тона;
- продажби за промишлеността – 181 тона;
- за собствена консумация и подхранване на пчелите – 2 282 тона;
- нереализирани количества – 829 тона.

Пчелният мед е един от земеделските продукти с подчертано експортна ориентация. В условията на сериозна конкуренция, България има утвърдени външни пазари, най-вече в страните от ЕС. По предварителни данни на Националния статистически институт, през 2009 г. износьт на пчелен мед нараства значително в сравнение с предходната година – с около 84% и е в размер на 6 116,1 тона на обща стойност 29,2 млн. щ. д. Изнесените количества пчелен мед са на средна износна цена 3 406 щ. д./тон.

Традиционни партньори на страната ни за този продукт са страните от ЕС. През 2009 г, както и през предходните години, главни експортни пазари са Германия (2 877,5 тона на ср.

цена 3 456 щ. д./тон), Гърция (1 246,1 тона на ср. цена 3 149 щ. д./тон), а по-малки количества са насочени за Италия (563,8 тона на ср. цена 3 262 щ. д./тон), Белгия (256,9 тона на ср. цена 3 579 д./тон), Австрия и др.

В България вътрешното производство задоволява пазара целогодишно, поради което не се налага внос на големи количества пчелен мед. По предварителни данни на НСИ, вносът на пчелен мед през 2009 г. е в размер на 201,6 тона на средна цена 2 611 щ. д./тон.

Както за страните от Западна Европа така и за България вароатозата е разпространено заболяване и нейното нашествие влияе съществено върху добивите, а мерките за третиране върху качеството на пчелния мед. През 2009 г. около 99% от пчеларите в страната вземат мерки срещу вароатозата, като са третирали 611 259 бр. пчелни семейства.

Делът на пчеларите практикуващи подвижно пчеларство продължава все още да е малък - едва 2,8% от общия им брой. Основни причини за това са разпокъсаността на земеделските стопанства и произтичащата от това липса на пазар на пчелоопрашването, както и проблеми с отравяния на пчелните семейства при провеждане на растително-защитните мероприятия.

Като цяло секторът се нуждае от внедряването на нови технологии, по-добър контрол на здравния статус на пчелните семейства и мерки за поощряване реализацията на пчелните продукти

III. Цели

Основната цел на програмата е подобряване на условията за производство и търговия с пчелния мед и пчелните продукти, повишаване ефективността на производството, качеството и конкурентноспособността на българския пчелен мед и пчелни продукти, осигуряване на по-добра заетост и по-високи доходи на пчеларите.

IV. Предвидени мерки за финансиране съгласно регламента.

Финансовата помощ се предоставя за инвестиции, разходи или проекти в следните направления - мерки:

1. техническа помощ за пчелари и сдружения на пчелари;
2. борба срещу вароатозата;
3. рационализация при подвижно пчеларство; **(Подвижното пчеларство ще се подпомага по Програмата за развитие на селските райони по Регламент 1698/2005 г.)**
4. мерки за подкрепа на лаборатории, извършващи физико-химичен анализ на пчелния мед;
5. мерки за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в Общността;
6. сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на практика на приложните изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти.

Програмата действа на територията на цялата страна.

V. Описание на дейности, теми, допустими разходи и инвестиции по мерки, заложи в програмата.

1. Техническа помощ за пчелари и сдружения на пчелари.

- **Обучение на обучаващи - квалификация и преквалификация на кадрите обучаващи пчелари и пчелари-проверители.**

България е страна с традиции в пчеларството, но въпреки това хабилитираните учени в сектора са малко и са разпръснати в различни научни учреждения. Те участват в обучението на пчелари като лектори към различни обучителни организации. Критериите и програмите за обучение на тези обучителни организации са различни. По тази причина обучените пчелари, получават еднакви общи компетенции, но все пак с различно качество. Затова пчеларската общност в България има нужда от разработване на единна програма и методика за обучение, по която обучителите ще обучават пчеларите. Необходимо е хабилитираните учени в сектор пчеларство да разработят програма за обучение на обучаващи. Програмата ще се състои най-малко от 6 модула, в това число за обучение на пчелари-проверители.

- Разработване, отпечатване и разпространение на Практическо ръководство за „Добри пчеларски практики“.

България като член на Европейския съюз е длъжна да хармонизира своето законодателство с европейското. В тази връзка е необходимо да се разработят и въведат Добрите пчеларски практики. Въвеждането им в действие ще гарантира сигурност, както в производителя така и в потребителя, ще спомогне за повишаване консумацията на мед с гарантирано качество. Повишаването на консумацията на мед в страната ще доведе и до висока ценова реализация. Въвеждането на практиките ще даде по-голяма сигурност при продажбите на външни контрагенти.

- Популяризиране на български пчелни продукти, както и биологично произведени такива.

Поради недостиг на финансов ресурс, както от страна на пчеларите, така и от страна на пчеларските организации, информацията за ползата от пчелните продукти сред населението е недостатъчна. Във връзка с това е необходима по-широка кампания, чрез организирането на панаири, вътрешни и международни изложения, симпозиуми, пресконференции, издаване на информационни материали за действието на пчелните продукти като храна и ползата им за човешкото здраве.

2. Борба срещу вароатозата

Наличието на паразити на акара *Varroa* в кошерите представлява заплаха за сектора. Появата на това заболяване на територията на България през 70-те години на XX век и разпространението му в цялата страна доведе до повишаване на смъртността на пчелни семейства в последните години.

Това дава отражение както върху производството, така и върху търговията с пчелен мед. В тази връзка трябва да се провежда активно изследване за степента на инвазия в пчелните семейства за да се въведат нови средства за превенция и борба срещу вароатозата. Трябва да отчетем, че в действителност водената в момента борба причинява резистентност на паразитите към препаратите, предлагани на пазара.

От друга страна, често не доброто боравене с наличните препарати би могло да доведе до появата на вредни остатъци в меда. Според проведено проучване преобладаващата част от пчеларите поставят здравословното състояние на пчелните семейства като основен проблем в сектора. Тази мярка действа и в старата програма. Отчита се, че интересът към мярката в последните две години расте. Процентът на пчеларите, които третираат пчелните семейства против вароатоза е голям.

Съобразявайки се с това в програмата са предвидени следните дейности:

- финансиране на част от разходите за ветеринарен контрол на пчелните семейства, извършван от пчелари-проверители. Същите извършват преглед на пчелните семейства под стриктното ръководство на регионалните ветеринарномедицински

служби, с цел ограничаване на болестите по пчелите, включително и контрола на здравословното състояние на пчелите при подвижно пчеларство.

Пчеларите-проверители са пчелари преминали курс на обучение и притежават документ за квалификация. Те правят прегледи за здравния статус на пчелните семейства, консултират пчеларя относно заразните и паразитни заболявания по пчелите и пилото. Заедно с ветеринарния специалист съставят протоколите за проведените прегледи.

- оказване на помощ на пчеларите, чрез компенсиране на част от разходите за закупуване за препарати в борбата срещу вароатозата. Ще се признават само разходите за закупуване на одобрени, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност ветеринарномедицински продукти, както и ще се следи прилагането на схеми за третиране с горепосочените продукти, които да гарантират безопасността на получените пчелни продукти.

3. Рационализация при подвижно пчеларство

Подвижното пчеларство ще се подпомага в рамките на Програмата за развитие на селските райони.

4. Мерки за подкрепа на лаборатории, извършващи физико-химичен анализ на пчелния мед;

Наредба за изискванията към пчелния мед, предназначен за консумация от човека, обн. ДВ. бр.85 от 5 Септември 2002г., с която се въвеждат изискванията на Директива 110/2001 на ЕС в българското законодателство, определи качествените показатели на пчелния мед и техните гранични стойности. Насърчаването на използването на подходящи хигиенни практики на ниво производител включва мерки за стимулиране на пчеларите да установят съответствието на показателите на произведените от тях пчелни продукти с горещитираната наредба. Това от своя страна е свързано с осигуряване на достатъчен брой и добре оборудвани лаборатории за анализ на физико-химичните характеристики на пчелния мед.

Конкретните действия касаещи мярката са:

- поддръжка на оборудването на лабораториите за анализ на физико-химичните свойства на меда, с цел улеснено и цялостно обслужване на пчеларите. Анализите се извършват в лаборатории акредитирани за дейността от Българската служба по акредитация, а използваните методи за анализ трябва да са признати.

- финансиране на част от разходите на пчеларите, извършили анализ на произведения от тях пчелен мед. Тази дейност цели да спомогне въвеждането на метод за самоконтрол на ниво производител. От друга страна ще се насърчи индивидуалния способ за анализ на меда, който е пряко свързан с качеството на пчелния мед, предлаган за директни продажби.

5. Мерки за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в Общността

Ограниченият финансов ресурс от предходната програма не можа да удовлетвори желанието на голяма част от пчеларите да кандидатстват по нея. Много от тях желаят да се снабдят с нови кошери и да увеличат пчелните си семейства. Потвърждават се данните, които сочат че пчеларите биха заменили по-голяма част от кошерите, с които в момента разполагат, както и биха увеличили броя на отглежданите пчелни семейства. В контекста за недостига на пчелни семейства в Европа /основен вносител на пчелен мед/ е необходима финансова подкрепа за следните дейности:

- финансиране на част от разходите за закупуване на нови кошери;
- финансиране на част от разходите за закупуване на пакети пчели и отводки;
- финансиране на част от разходите за закупуване на пчелни майки.

6. Сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на практика на приложните изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти.

Тема 1 Създаване на линия пчели с повишена устойчивост към някои факторни (условнопатогенни) заболявания.

Цел: Селекциониране на линия пчели с повишена устойчивост към някои факторни заболявания, което е в пряка връзка с използваните ветеринарномедицински продукти и оттам с безопасността на получените пчелни продукти.

Проблемен за пчеларството в световен мащаб е въпросът с изчезването на пчелите и умирането на пчелни семейства по недобре изяснени или непонятни причини. Появилите се теории и хипотези намесиха в това най-различни фактори, включително и понижената имунна защита, при което патологичен (болестен) процес може да предизвикат и най-обикновени, неболестотворни микроорганизми или паразити.

Една от възможностите за повишаване на имунната защита е селекционирането на линии пчели с генетично детерминирана устойчивост към заболявания, при които организъмът придобива наследствено обусловена възможност за съпротива, а това води и до неупотреба на специфични лекарствени средства, което не винаги е безопасно и безвредно.

Ще се работи с българската местна пчела, като се използват приемите на изкуствения подбор на семейства, показали изразена устойчивост към тези заболявания при условия, благоприятстващи проявлението на болестен процес. По майчина и бащина линия на пчелните майки ще се търси възможност за закрепване и унаследяване на повишената устойчивост към такива заболявания.

При реализация на проекта ще се селекционира линия пчели с повишена устойчивост към някои факторни заболявания.

Тема 2 Изпитване на съвременни технологии за съхраняване на пчелни майки през зимния период.

Ежегодно при зимуването на пчелните семейства загиват, спират да снасят или се отъртевяват 1,5-2% от майките в тях. Потребността от заместващи ги свръх ранни майки за рамките на България, съобразно броя на пчелните семейства, възлиза от 10 000 до 12 000 броя годишно.

Освен това, между 10 и 20% от семействата загиват по други причини и следва да бъдат възстановени възможно най-рано през сезона. При нашите условия това може да се реализира едва след средата на месец май.

Успоредно с това, всяка есен остава излишък от нереализирани на пазара пчелни майки в майкопроизводните стопанства, които се унищожават.

На фона на тази практическа потребност през последните десетина години се появиха нови научни данни, които създават предпоставка за качествено нов подход при зимуването на майки и на свръх малки пчелни семейства.

Ето защо се налага разработването и изпитването на надеждни и достъпни методи за запазване на резервни майки през зимата.

Поради многоплановия характер на поставената цел, е необходимо да бъдат решени и редица въпроси, представляващи отделни елементи от разработвания проблем:

- установяване на преживяемостта на зимуващите резервни майки при различните изпитвани методи;

- установяване на оптималните параметри за осъществяване на високотемпературно зимуване; стойностите и обхвата на високотемпературния център при високотемпературното зимуване; нивото и регулацията на водния баланс и някои други.

- възможно най-прецизно установяване на качеството на презимувалите майки.

- икономическа характеристика на изпитваните методи на съхранение.

Тема 3 Установяване на генетични и морфо-етологични маркери за устойчивост на пчелни семейства към заболявания с цел формиране на система от дейности по селекция, консервация на националните генетични ресурси и опазване на пчелите от болести и изчезване.

- Проучване на морфометричните характеристики и произхода на пчелни семейства от различни райони на страната и установяване на различни възбудители на заболявания – вируси, американски гнилец, нозематоза и вароатоза;
- Проучване на хигиенното поведение и установяване на подходящи генотипове с цел селекция на устойчиви на патогени пчели;
- Проучване на подходящи генетични маркери за установяване на устойчиви към болести пчели;

Тема 4 Изследване на биологичната активност на български пчелен мед и пчелни продукти чрез ОМИКС (OMICS) технологии.

Целта на предложения проект е да се докажат уникалните биологични качества на българския мед и пчелни продукти, които се обуславят от специфичните климатични условия и природа в България чрез прилагане на модерни методи, а именно - **ОМИКС** технологиите (комбинация от геномика (**GENOMICS**) – изследва се дезоксирибонуклеинова - ДНК и рибонуклеинова киселина - РНК, протеомика (**PROTEOMICS**) –изследват се белтъци и ензими, метаболомика (**METABOLOMICS**) – състав и биологична активност на ниско молекулни съединения) - обслужвани от информационните технологии, в случая биоинформатиката.

- Доказване на уникалните биологични качества на българския мед и пчелни продукти, чрез - **ОМИКС** технологиите (комбинация от геномика, протеомика, метаболомика – състав и биологична активност на ниско молекулни съединения);
- Доказване наличието на уникалните за българския мед и пчелни продукти метаболити от различни класове: фенолни киселини, антоцианини, каротеноиди, олигозахариди и алкалоиди. Биологичната активност на българския мед и пчелни продукти ще бъде потвърдена с тестове за антигуморна, антиоксидантна, антифунгална и антибактериална активност;
- Откриването на подходящи биомаркери и изработване на процедури за доказване на автентичността и на произхода на мед и пчелни продукти от България;
- Налагане на българският мед и пчелни продукти като продукти с доказано качество, биологична активност и неоспорима уникалност;
- Представяне, публикация и защита на научните факти и постигнати резултати и по този начин повишаване на добавената стойност на българският мед и неговата висока конкурентноспособност (цена и пазарна ниша).

ИЗИСКВАНИЯ ПО МЕРКИТЕ:

Мярка А Техническа помощ за пчелари и сдружения на пчелари.

По мярката са предвидени три дейности:

Дейност I. Разработване на единна програма и методика за обучаване на обучавачи и обучение на обучители - квалификация и преквалификация на кадрите.

Цели:

- разработване на единна програма и методика за обучаване на обучаващи;
- обучение на обучаващи.

Сектор 1. Разработване на програма за обучаващи.

1.1. Допустими разходи:

- хонорари за разработка на модулите на единната програма и методика за обучаване на обучаващи;
- командировки на лицата, ангажирани с разработването на модулите на единната програма и методика за обучаване на обучаващи - пътни, дневни и нощувки, съгласно действащото законодателство;
- наем на зала;
- канцеларски материали
- външни услуги за изготвяне на учебните материали и пособия.

1.2. Критерии за допустимост:

- наличие на положително становище от работна група при МЗХ за одобрение на разработен проект за изготвяне на единна програма и методика за обучаване на обучаващите, включващ подробен финансов план;
- решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по дейността на мярката;
- кандидатът за подпомагане да не е в открито производство по обявяване в несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност или не са в производство по ликвидация;
- лицата, ангажирани с разработването на модулите на единната програма и методика за обучаване на обучаващи да са хабилитирани или квалифицирани в областта на пчеларството.

1.3. Допустими кандидати - браншови пчеларски организации, асоциации и сдружения на пчелари, регистрирани като юридически лица с нестопанска цел.

1.4. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

- положително становище от работна група при МЗХ за одобрение на разработен проект за изготвяне на единна програма и методика за обучаване на обучаващите, включващ подробен финансов план;
- разработен проект за изготвяне на единна програма и методика за обучаване на обучаващите, вкл. справка за кадровия потенциал, който ще разработва програмата и подробен финансов план;
- протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по дейността на мярката;
- актуално състояние;
- разработена единна програма и методика за обучаване на обучаващите;
- документи, доказващи научната степен/звание, образованието и професионалната квалификация на лицата, ангажирани с разработването на модулите на единната програма и методика за обучаване на обучаващи в областта на пчеларството;
- договори, разходооправдателни документи и приемно-предавателни протоколи за извършените разходи по финансовия план на проекта.

1.5. Финансови условия и лимити:

Финансов лимит по дейността - 17 760,40 лева за 2011 година.

Финансовата помощ е в размер на 100% от одобрените разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Сектор 2. Обучение на обучаващи

2.1. Допустими разходи:

- хонорари на преподавателите, ангажирани с обучението;
- хонорари на лицата ангажирани с организацията на обучението;
- пътни, дневни и нощувки за преподавателите и лицата, ангажирани с обучението, съгласно действащото законодателство;
- пътни, дневни и нощувки за обучаваните, съгласно действащото законодателство;
- разходи за наем на зали, дидактически материали, канцеларски други материали и услуги, свързани с обучението.

2.2. Критерии за допустимост:

- кандидатът за подпомагане е институция в системата на професионалното образование по смисъла на чл. 18 от Закона за професионалното образование и обучение или е в договорни отношения с такава;
- да бъдат обучени най-малко по 4 човека от всяка административна област на страната в не по-малко от 25 области;
- решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по дейността на мярката;
- лицата, ангажирани с провеждане на обучение на обучаващи да са хабилитирани или квалифицирани в областта на пчеларството;
- обучаваните лица да имат опит в областта на пчеларството;
- кандидатът е известил ДФ „Земеделие” за мястото, началната и крайната дата на провеждане на обучението;
- кандидатът за подпомагане да не е в открито производство по обявяване в несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност или не са в производство по ликвидация.

2.3. Допустими кандидати - браншови пчеларски организации, асоциации и сдружения на пчелари, регистрирани като юридически лица с нестопанска цел.

2.4. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

- разработен проект за провеждане на обучение по съответните модули на единната програма и методика за обучаване на обучаващите, изготвена по сектор 1 на дейност I на мярка А на настоящата програма по пчеларство, вкл. план-график на обучението, списък на обучаваните и подробен финансов план;
- протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по дейността на мярката;
- копие от лицензия, издадена от НАПОО;
- копие от договор с институция в системата на професионалното образование по смисъла на чл. 18 от Закона за професионалното образование и обучение, ако е приложимо;
- списък на включените в обучението и присъствен лист на обучаваните лица, от проведените обучения;
- декларация за преминало обучение, подписана от обучаемите;
- ветеринарномедицински дневник и/или автобиография на обучаваните лица, доказващи опит в областта на пчеларството;
- копия на издадените удостоверения за успешно завършено обучение;
- документи, доказващи научната степен/звание, образованието и професионалната квалификация на лицата, ангажирани с провеждане на обучение на обучаващи;

- договори, разходооправдателни документи и приемно-предавателни протоколи за извършените разходи по финансовия план на проекта.
- Най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал за всеки разход на стойност над 5 000 лева, които съдържат дата на издаване, срок на валидност, подпис и печат на оферента. В офертите се описват всички включени в цената данъци, мита и вносни такси. Оферти не се изискват за разходите за хонорари и командировки.
- Обосновка във всеки един от случаите, когато не е избрана офертата с най-ниска цена;

2.5. Финансови условия и лимити:

Финансов лимит по дейността - 113 456,93 за 2012 година

Финансовата помощ е в размер на 100% от одобрените разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Допустимо е да бъдат подадени и одобрени повече от един проект.

При изпълнение на дейността се предвижда междинно плащане.

Дейност II. Разработване на добри пчеларски практики.

ЦЕЛИ:

- Разработване на практическо ръководство за принципите и прилагането на „Добри пчеларски практики” в България;
- Прилагане на „Добри пчеларски практики” в ежедневната дейност на пчелина на българския пчелар;

Сектор 1. Разработване на практическо ръководство за Добри пчеларски практики, вкл. образци на документи към ръководството.

1.1. Допустими разходи:

- хонорари на екипа, разработвал ръководството за добри пчеларски практики, вкл. образци на документи към ръководството;
- наем на зала;
- командировки на лицата, ангажирани с разработването на ръководството за добри пчеларски практики, вкл. образци на документи към ръководството - пътни, дневни и нощувки, съгласно действащото законодателство;
- по текстообработка и редакция на ръководството за добри пчеларски практики, вкл. образци на документи към ръководството;
- канцеларски материали.

1.2. Критерии за допустимост:

- наличие на положително становище от работна група при МЗХ за одобрение на разработен проект за изготвяне на практическо ръководство за Добри пчеларски практики, вкл. образци на документи към ръководството, включващ подробен финансов план;
- решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по дейността на мярката;
- разработеното по проекта практическо ръководство за Добри пчеларски практики, вкл. образци на документи към ръководството да бъде одобрено съгласно изискванията на Закона за Българската агенция по безопасност на храните /БАБХ/;
- кандидатът за подпомагане да не е в открито производство по обявяване в несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност или не са в производство по ликвидация;

1.3. Допустими кандидати - браншови пчеларски организации, асоциации и сдружения на пчелари, регистрирани като юридически лица с нестопанска цел

1.4. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

- положително становище от работна група при МЗХ за одобрение на разработен проект за изготвяне на практическо ръководство за Добри пчеларски практики, вкл. образци на документи към ръководството, включващ подробен финансов план;
- разработен проект за изготвяне на практическо ръководство за Добри пчеларски практики, вкл. образци на документи към ръководството, включващ подробен финансов план;
- протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по дейността на мярката;
- практическо ръководство за Добри пчеларски практики, вкл. образци на документи към ръководството, одобрено съгласно изискванията на Закона за БАБХ;
- договори, разходооправдателни документи и приемно-предавателни протоколи за извършените разходи по финансовия план на проекта.

1.5. Финансови условия и лимити:

Финансов лимит за дейността 17 760,40 лева за 2011 година.

Финансовата помощ е в размер на 100% от одобрените разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Сектор 2. Прилагане, отпечатване и разпространение на ръководство за Добрите пчеларски практики.

2.1. Допустими разходи:

- отпечатване на максимум 5000 комплекта от ръководството за Добри пчеларски практики и образците на документи към него;
- отпечатване на информационни бюлетини, относно ръководството за добри пчеларски практики;
- за провеждане на семинари във връзка с въвеждане на Добрите пчеларски практики чрез: наем на зали, дидактически пособия, канцеларски материали, хонорари на лекторите
- разходи за разпространение на ръководството и информационните бюлетини

2.2. Критерии за допустимост:

- решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по дейността на мярката;
- в проекта за прилагане, отпечатване и разпространение на ръководство за Добрите пчеларски практики да бъде заложено разпространение на същото и образците на документи към него в най-малко 70% от административните области на страната;
- кандидатът за подпомагане да не е в открито производство по обявяване в несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност или не са в производство по ликвидация.
- кандидатът е известил ДФ „Земеделие” за мястото, началната и крайната дата на провеждане на семинарите;
- кандидатът е известил ДФ „Земеделие” за мястото, началната и крайната дата на разпространение на ръководствата и информационните бюлетини;

2.3. Допустими кандидати – браншови пчеларски организации, асоциации и сдружения на пчелари, регистрирани като юридически лица с нестопанска цел.

2.4. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

- проект за прилагане, отпечатване и разпространение на ръководство за Добрите пчеларски практики, включващ графици на семинарните занятия и подробен финансов план;
- протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по дейността на мярката;
- документ удостоверяващ одобрението на ръководството и образците на документи съгласно изискванията на Закона за БАБХ;
- договори с пчеларските сдружения покриващи най-малко 70% от административните области на страната за разпространение на безплатно ръководство за добрите пчеларски практики и образците на документи към него;
- договори, разходооправдателни документи и приемно-предавателни протоколи за извършените разходи по финансовия план на проекта.
- приемно-предавателни протоколи за получените екземпляри за разпространение;
- списък на включените в семинарите и присъствен лист на лицата, от проведените срещи;
- декларация за участие в семинар, подписана от участниците;
- Най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал за всеки разход на стойност над 5 000 лева, които съдържат дата на издаване, срок на валидност, подпис и печат на оферента. В офертите се описват всички включени в цената данъци, мита и вносни такси. Оферти не се изискват за разходите за хонорари и командировки
- Обосновка във всеки един от случаите, когато не е избрана офертата с най-ниска цена;

2.5. Финансови условия и лимити:

Финансов лимит за дейността 122 184,39 лева за 2012 година.

Финансовата помощ е в размер на 100% от одобрените разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

При изпълнението на дейността се предвижда междинно плащане.

Допустимо е да бъдат подадени и одобрени повече от един проект.

Дейност III. Популяризиране на българските пчелни продукти в това число и произведени по биологичен начин.

Сектор 1. Популяризиране на биологични пчелни продукти

ЦЕЛИ:

- Изясняване на принципите на производство, предимствата и начините на използване на биологичните пчелни продукти;
- Разработване и разпространение на информационни материали, свързани с производството и предимствата на биологичните пчелни продукти;
- Организиране и провеждане на ежегоден празник на биопчеларите и българския потребител, на който се създават директни контакти производител – потребител.

1.1. Допустими разходи:

- във връзка с проектирането и изработката на информационни материали (печатни и електронни);

- във връзка с организирането и провеждането на ежегоден празник на биологичното пчеларство за всички сертифицирани или в преход пчелари, с базар за биологични пчелни продукти.

1.2. Критерии за допустимост:

- проект за популяризиране на биологичните пчелни продукти на територията на страната;
- проектираните за изработване информационни материали да са свързани изцяло с теорията и практиката на биологичното пчеларство;
- участниците в провежданите събития да са пчелари, които практикуват биологично пчеларство в съответствие с изискванията на Регламент 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти и Регламент 889/2008 на Съвета за определяне на подробни правила за биологичното производство, етикетирането и контрола;
- проектът да съдържа план-график на планираните мероприятия за съответната година;
- подробен финансов план;
- решение на компетентния /управителния/ орган за участие по дейността за кандидатстване по мярката.
- с цел избягване на риска от двойно финансиране дейностите за информиране и насърчаване, които получават подкрепа съгласно Регламент (ЕО) № 1698/2005 и Регламент (ЕО) №3/2008, не могат да ползват финансово участие на Общността съгласно настоящата програма, за действията по подпомагане на организации с информация и насърчаване на дейностите относно пчелен мед и пчелни продукти, в т.ч. биологични такива

1.3. Допустими кандидати - За подпомагане могат да кандидатстват сдружения на пчелари свързани с биологичното пчеларство, регистрирани като юридически лица с нестопанска цел, подкрепящи и подпомагащи развиване на биологично пчеларство.

1.4. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

- актуално състояние
- протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за участие по дейността за кандидатстване по мярката;
- проект за популяризиране на биологичните пчелни продукти на територията на страната
- изработените информационни материали да са свързани изцяло с теорията и практиката на биологичното пчеларство;
- план-график на планираните мероприятия за съответната година;
- подробен финансов план
- Най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал за всеки разход на стойност над 5 000 лева, които съдържат дата на издаване, срок на валидност, подпис и печат на оферента. В офертите се описват всички включени в цената данъци, мита и вносни такси. Оферти не се изискват за разходите за хонорари и командировки.
- Обосновка във всеки един от случаите, когато не е избрана офертата с най-ниска цена;

1.5. Финансови условия и лимити:

Финансов лимит за дейността - 35 520,80 лева за 2011г., 34 909,83 лева 2012г. и 36 301,74 за 2013г.

Финансовата помощ е в размер на 100% от одобрените разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Сектор 2. Популяризиране на пчелните продукти

ЦЕЛИ:

- повишаване консумацията на пчелни продукти вътре в страната, създаване на условия за по-добра ценова реализация;
- участие и организиране на вътрешни и международни изложения и симпозиуми с цел популяризиране на българските пчелни продукти.

2.1. Допустими разходи:

- организиране и провеждане на национално ниво на ежегодна седмица на българските пчелни продукти;
- отпечатване на информационни материали и организиране на пресконференции;
- закупуване на материали и пособия;
- наем на зали и наети площи;
- участие в международни изложения, наемане на щандове, право на пътни, дневни, нощувки.

2.2. Критерии за допустимост:

- проект за популяризиране на българските пчелни продукти на територията на страната;
- проектът да съдържа план-график на планираните мероприятия за съответната година;
- подробен финансов план;
- актуално състояние;
- протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за участие по дейността за кандидатстване по мярката.
- с цел избягване на риска от двойно финансиране дейностите за информиране и насърчаване, които получават подкрепа съгласно Регламент (ЕО) № 1698/2005 и Регламент (ЕО) №3/2008, не могат да ползват финансово участие на Общността съгласно настоящата програма, за действията по подпомагане на организации с информация и насърчаване на дейностите относно пчелен мед и пчелни продукти, в т.ч. биологични такива

2.3. Допустими кандидати – браншови пчеларски организации, асоциации и сдружения на пчелари, регистрирани като юридически лица с нестопанска цел

2.4. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

- удостоверение за актуално състояние на сдружението, бенефициент по мярката;
- протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за участие по дейността за кандидатстване по мярката;
- копие от предварителни или окончателни договори за услуги, работи, доставки (в т. ч. покупка на оборудване) - обект на инвестицията, цена в лева или евро;
- проект за популяризиране на българските пчелни продукти на територията на страната
- план-график на планираните мероприятия за съответната година;
- подробен финансов план.
- Най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал за всеки разход на стойност над 5 000 лева, които съдържат дата на издаване, срок на валидност, подпис и печат на оферента. В офертите се описват всички включени в цената данъци, мита и вносни такси. Оферти не се изискват за разходите за хонорари и командировки.
- Обосновка във всеки един от случаите, когато не е избрана офертата с най-ниска цена;

2.5. Финансови условия и лимити:

Финансов лимит за дейността - 133 203,03 лева за 2011г., 130 911,84 лева за 2012г. и 136 131,55 за 2013г.

Финансовата помощ е в размер на 100% от одобрените разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

При изпълнение на дейността се предвиждат междинни плащания.

Допустимо е да бъдат подадени и одобрени повече от един проект.

Общ критерий за финансиране на всички дейности по Мярка А:

Материалите и всички документи, насочени към обществеността, включително аудиовизуалните продукти, които ще бъдат финансирани по програмата, трябва да носят европейската емблема и следния текст на езика/езиците на целевата държава/държави: ФИНАНСИРАНА С ПОМОЩТА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И НА ... (име на съответната държава-членка)”;

Мярка В Борба срещу вароатозата;

1. Цели:

- 1.1. Намаляване степента на инвазия на вароатозата.
- 1.2. Ограничаване разпространението на икономически значимите заболявания по пчелите и пилото.

2. Допустими разходи:

- 2.1. Сектор 1: Разходи за осъществяване на ветеринарен контрол и оказване помощ от пчелари-проверители.
- 2.2. Сектор 2: Разходи за закупуване на препарати в борбата срещу вароатозата, одобрени, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност.

3. Критерии за допустимост:

3.1. Сектор 1:

- 3.1.1. Пчеларят-проверител притежава необходимата квалификация за извършване на профилактични прегледи.
- 3.1.2. Прегледите се извършват под контрола на регионалните ветеринарномедицински служби;
- 3.1.3. Пчеларят-проверител е упълномощен за извършване на прегледите от директора на РВМС;
- 3.1.4. В заявлението за подпомагане пчеларя-проверител е посочил броя на пчелните семейства, които ще бъдат прегледани по населени места (общини), съгласно заповед на директора на ОДБХ.

3.2. Сектор 2:

- 3.2.1. Кандидатът е регистриран земеделски производител (в случаите, когато кандидат за подпомагане е сдружение на пчелари, регистрирано по реда на ЗЮЛНЦ и не е земеделски производител, то може да кандидатства само за членовете си, които са регистрирани земеделски производители);
- 3.2.2. Кандидатът използва одобрени от БАБХ препарати;
- 3.2.3. Количеството закупени препарати за борба срещу вароатозата съответства на броя на третираните пчелни семейства;
- 3.2.4. Кандидатът за подпомагане (в случаите, когато кандидатът е сдружение на пчелари, регистрирано по реда на ЗЮЛНЦ) не е в открито производство по обявяване в несъстоятелност или не е обявено в несъстоятелност или не е в производство по ликвидация

4. Допустими кандидати:

- 4.1. Сектор 1: пчелари-проверители, притежаващи необходимата квалификация за извършване на профилактични прегледи.

4.2.Сектор 2 : за подпомагане могат да кандидатстват физически, юридически лица и сдружения на пчелари /съюзи, дружества и др./, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел регистрирани като земеделски производители. В случаите, когато кандидат за подпомагане е сдружение на пчелари, регистрирано по реда на ЗЮЦЛ и не е земеделски производител, то може да кандидатства само за членовете си, които са регистрирани земеделски производители;

5. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

5.1. Сектор 1

5.1.1.Удостоверение за квалификация “пчелар-проверител”;

5.1.2.Заповед на директора на ОДБХ, с която пчеларят-проверител е определен да извършва прегледи /чл. 7, ал. 1 от Наредба № 30 за профилактика и борба с някои заразни болести по пчелите (ДВ, бр. 78 от 2002 г.)/;

5.1.3.Служебна бележка издадена от ОДБХ за извършените прегледи. Бележката се издава след представени протоколи за извършените прегледи;

5.1.4.Протоколи за извършени прегледи, подписани от пчеларя, чиито семейства са прегледани и заверени от ветеринарномедицинския специалист.

5.2. Сектор 2

5.2.1.Регистрационна карта на земеделския производител (в случаите когато кандидат за подпомагане е сдружение на пчелари, регистрирано по реда на ЗЮЦЛ, което не е земеделски производител, сдружението трябва да представи регистрационна карта за земеделски производител на членовете си, с които кандидатства);

5.2.2.Копие от ветеринарния дневник, удостоверяващ броя пчелни семейства;

5.2.3.Удостоверение за пререгистрация или регистрация на животновъден обект за всеки пчелин на кандидата;

5.2.4.Актуално състояние;

5.2.5.Разходооправдателни документи.

6. Финансови условия и лимити:

6.1. За сектор 1 финансовата помощ е в размер на 100 % от одобрените разходи, в съответствие с лимита за разход за преглед на едно пчелно семейство , вкл. 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Финансов лимит – 310 807,04 лева за 2011г., 305 460,97 лева за 2012г. и 317 640,26 лева за 2013г.

6.2. За сектор 2 финансовата помощ е в размер на 90% от одобрените разходи, в съответствие с лимита за разход за третиране на едно пчелно семейство за всеки препарат, вкл. 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Финансов лимит - 355 208,05 лева за 2011г., 349 098,26 лева за 2012г. и 363 017,44 лева за 2013г.

Мярка С. Мерки за подкрепа на извършването на физико-химичен анализ на пчелния мед;

1. Цели:

1.1.Подобряване на проследяемостта и окачествяване на пчелния мед;

1.2.Подобряване на реализацията на пчелния мед;

1.3.Подобряване на качеството на пчелния мед;

1.4.Стимулиране на самоконтрола на пчеларите, касаещ качеството на продукта

1.5. Модернизация на лабораториите за изследване на физико-химичните показатели на пчелния мед, което осигурява високо качество на меда

2. Допустими разходи:

2.1. Сектор 1: Подкрепа на пчелари за извършване на лабораторен анализ на пчелния мед за следните показатели:

- 2.1.1 хидроксиметилфурфурол /ХМФ/;
- 2.1.2 диастазна активност /количествено/;
- 2.1.3 редуциращи захари и захароза;
- 2.1.4 полен;
- 2.1.5 водно съдържание;
- 2.1.6 неразтворими примеси във вода;
- 2.1.7 електропроводимост;
- 2.1.8 свободна киселинност;

Пчеларят има право да кандидатства за анализ на най-малко две проби от партидите си пчелен мед по свой избор, веднъж годишно. Същият има право да направи анализ на всички изброени по-горе показатели, както и само на част от тях по свой избор.

2.2. Сектор 2: Подкрепа на лаборатории за закупуване на лабораторно оборудване, необходимо за дооборудване или осъвременяване на съществуващо такова:

- 2.2.1. за апаратура и съоръжения;
- 2.2.2. за консумативи;

При избор на доставчик на оборудване се прилагат разпоредбите на Закона за обществените поръчки.

⇒ Не се подпомагат лаборатории, собственост на предприятие за преработка на пчелен мед, за извършване на физико-химични анализи на пчелния мед.

⇒ Всички останали дейности, свързани с преработката на пчелен мед и пчелни продукти ще бъдат подпомагани по Програмата за развитие на селските райони в съответствие с разпоредбите на Регламент на Съвета №1698 от 20.09.2005г.

3. Критерии за допустимост:

3.1. Сектор 1:

3.1.1 Кандидатът е регистриран земеделски производител;

3.1.2. Кандидатът е извършил физико-химичен анализ на партидите си пчелен мед в лаборатории, акредитирани за дейността си от Българска служба по акредитацията за извършване на физико-химичен анализ на пчелен мед;

3.1.3 Кандидатства за финансиране на най-малко две проби от партидите си пчелен мед по свой избор, веднъж годишно;

3.2. Сектор 2:

3.2.1. Лабораторията е акредитирана за дейността си от Българска служба по акредитацията за извършване на физико-химичен анализ на пчелен мед;

3.2.2. Оборудването – обект на инвестицията, е ново и е необходимо за извършване на физико-химичен анализ на пчелен мед;

3.2.3. Лабораторията няма оборудване – предмет на инвестицията или съществуващото е амортизирано;

3.2.4. Спазени са разпоредбите на Закона за обществените поръчки при покупката на оборудването – обект на инвестицията.

3.2.5. Лабораторията не е собственост на предприятие за преработка на пчелен мед.

4. Допустими кандидати:

4.1. Сектор 1: за подпомагане могат да кандидатстват физически и юридически лица или сдружения на пчелари, регистрирани като земеделски производители;

4.2. Сектор 2: за подпомагане могат да кандидатстват лаборатории, извършващи физико-химичен анализ на пчелен мед, акредитирани за дейността си от Българска служба по акредитацията.

5. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

Сектор 1:

5.1.1. Регистрационна карта на земеделския производител;

5.1.2. Копие от ветеринарния дневник, удостоверяващ броя пчелни семейства;

5.1.3. Удостоверение за пререгистрация или регистрация на животновъден обект за всеки пчелин на кандидата;

5.1.4. Протокол за извършен физико-химичен анализ, издаден от лаборатория, акредитирана за извършване на физико-химичен анализ на пчелен мед;

5.1.5. Фактура, удостоверяваща плащането на извършения физико-химичен анализ с разбивка по показатели.

5.2. Сектор 2:

5.2.1. Документ удостоверяващ акредитацията на лабораторията за извършване на физико-химичен анализ на пчелен мед;

5.2.2. Предварителни или окончателни договори за покупка на ново оборудване – обект на инвестицията, с определени марка, модел, цена в лева или евро, срок и начин на доставка. В договорите са описани всички включени в цената данъци, мита и вносни такси;

5.2.3. Инвентарна книга /Документи за собственост на съществуващо оборудване/ на лабораторията;

5.2.4. Решение на възложителя за откриване на процедура за възлагане на обществена поръчка, обявление за обществена поръчка, влязло в сила решение на възложителя за избор на доставчик на оборудване, оферти и други документи, удостоверяващи проведена процедура по Закона за обществените поръчки.

6. Финансови условия и лимити:

6.1. За сектор 1 финансовата помощ е в размер на 90% от одобрените разходи, вкл. 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Финансов лимит - 88 802,01 лева за 2011 година, 130 911,85 лева за 2012г. и 136 131,54 лева за 2013г. .

6.2. За сектор 2 финансовата помощ е в размер на 70% от одобрените инвестиционни разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Финансов лимит - 133 203,02 лева за 2011 година.

Мярка Д. Мерки за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в общността

1. Цели:

⇒ Подобряване на технологиите за отглеждане на пчелните семейства и добива на мед

⇒ Преструктуриране на сектора, чрез окрупняване на пчелните стопанства

2. Допустими разходи:

2.1. Сектор 1: Закупуване на нови кошери:

- 2.1.1. кошер Лангстрот - Рут комплект /3 корпуса, дъно, капак, покривна табла, рамки/;
- 2.1.2. кошер Дадан Блат комплект /плодник, 2 магазина или 2 корпуса, покривна табла, рамки, дъно, капак/;
- 2.1.3 кошер Лангстрот - Рут комплект /2 корпуса, дъно, капак, покривна табла, рамки/;
- 2.1.4. кошер Дадан Блат комплект /плодник, 1 магазин или 1 корпус, покривна табла, рамки, дъно, капак/;
- 2.1.5. кошер Фарар – 4 корпуса, дъно, покривна табла, капак, рамки.

2.2. Сектор 2: Разходи за поддържане или увеличаване броя на пчелните семейства.

- 2.2.1 Закупуване на голи роеве от регистрирани в Областните дирекции “Земеделие” пчелини, съгласно НАРЕДБА № 47 от 11.11.2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър;
- 2.2.2 Закупуване на отводки от регистрирани в Областните дирекции “Земеделие” пчелини, съгласно НАРЕДБА № 47 от 11.11.2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър;
- 2.3. Сектор 3: Разходи за покупка и подмяна на пчелни майки.
- 2.3.1. Покупка на пчелни майки, с цел увеличение броя на пчелните семейства.
- 2.3.2. Покупка на пчелни майки за подмяна на съществуващите негодни.

3. Критерии за допустимост:

Общи критерии за мярката:

- Кандидатът е регистриран земеделски производител;
- Пчелинът е регистриран или пререгистриран като животновъден обект.
- Наличните и новозакупените кошери в пчелина са маркирани в съответствие с Наредба №27 от 10.07.2002г. за регистрация и идентификация на пчелните семейства.

3.1.Сектор 1:

3.1.1.Пчеларят може да бъде подпомаган при условие, че притежава не повече от 150 броя пчелни семейства включително, към момента на кандидатстване. Всички останали пчелари могат да закупуват нови празни кошери по Програмата за развитие на селските райони, в съответствие с разпоредбите на Регламент на Съвета №1698/2005 от 20.09.2005г.

Условието пчеларят да може да бъде подпомаган при условие, че притежава не повече от 150 броя пчелни семейства към момента на кандидатстване ще се прилага след промяна на съответните текстове в Програмата за развитие на селските райони за периода, в съответствие с разпоредбите на Регламент на Съвета №1698/2005 от 20.09.2005г. и българското законодателство.

До тогава остава условието залегнало в предишната Национална програма по пчеларство - Пчеларят може да бъде подпомаган при условие, че притежава не повече от 100 броя пчелни семейства към момента на кандидатстване

Всички останали дейности свързани със създаване, възстановяване и разширяване на пчелин, без покупката на нови кошери ще бъдат подпомагани по Програмата за развитие на селските райони, в съответствие с разпоредбите на Регламент на Съвета №1698/2005 от 20.09.2005г.

3.1.2.По настоящата програма пчеларят може да закупи не повече от 50 нови кошера.

3.2.Сектор 2:

Пчеларят има право да закупува пакети /голи роеве/ и/или отводки. Максимален брой за закупуване – 50 броя пакети /голи роеве/ и/или отводки.

„Кандидат за подпомагане, регистриран в Областните дирекции “Земеделие”, съгласно НАРЕДБА № 47 от 11.11.2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър, като производител на пакети /голи роеве/ и отводки, не може да кандидатства по сектор 2.”

3.3.Сектор 3:

„Кандидат за подпомагане, регистриран в Областните дирекции “Земеделие” , съгласно НАРЕДБА № 47 от 11.11.2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър, като производител на пчелни майки, не може да кандидатства по сектор 3 на мярката.

Кандидат за подпомагане, регистриран в Областните дирекции “Земеделие” , съгласно НАРЕДБА № 47 от 11.11.2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър, като производител на пакети /голи роеве/ и отводки може да кандидатства само за покупка на пчелни майки за подмяна на съществуващите негодни.

4. Допустими кандидати: За подпомагане могат да кандидатстват физически и юридически лица, регистрирани като земеделски производители. За сектор 3 на мярката не могат да кандидатстват лицата, регистрирани в Областна дирекция „Земеделие” съгласно НАРЕДБА №47 от 11.11.2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър;

5. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

- 5.1. Регистрационна карта на земеделския производител;
- 5.2. Копие от ветеринарния дневник, удостоверяващ броя пчелни семейства;
- 5.3. Удостоверение за пререгистрация или регистрация на животновъден обект за всеки пчелин на кандидата;
- 5.4. Копие от договори за услуги, работи, доставки, в т.ч. покупка на оборудване, обект на инвестицията, с определени марка, модел, цена в лева или евро;
- 5.5. Копие на Ветеринарномедицинско свидетелство за придвижване (по отношение на сектор 2 и сектор 3 на мярката)
- 5.6. Декларация, че три години ще практикува пчеларство.

6. Финансови условия и лимити:

6.1. За Сектор 1:

Финансовата помощ е в размер на 80% от одобрените инвестиционни разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Финансов лимит - 3 196 872,45 лева за 2011г., 3 141 884,29 лева за 2012г. и 3 269 157,00 лева за 2013г.

6.2. За Сектор 2:

Финансовата помощ за закупуване на голи роеве е в размер на 80% от одобрените инвестиционни разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Финансовата помощ за закупуване на отводки е в размер на 80% от одобрените инвестиционни разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

Финансов лимит - 1 776 040,25 лева за 2011г., 1 745 491,27 лева за 2012г. и 1 815 087,22 лева за 2013г.

6.3. За Сектор 3:

Финансовата помощ е в размер на 80% от одобрените инвестиционни разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансирани от ЕС.

Финансов лимит - 266 406,04 лева за 2011г., 261 823,69 лева за 2012г. и 272 263,08 лева за 2013г.

Мярка Е. Сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на практика на приложните изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти.

Цели: Подобряване на научно-приложното обслужване в сектора

1. Тема: Създаване на линия пчели с повишена устойчивост към някои факторни (условнопатогенни) заболявания.

1.1. Допустими инвестиции и разходи:

1.1.1. за закупуване на пчелни семейства и пчелни майки;

1.1.2. хонорари за лицата, ангажирани по проекта;

1.1.3. командировки на лицата, ангажирани по проекта - пътни, дневни и нощувки, съгласно действащото законодателство;

1.1.4. за организация по изпълнението на проекта

1.2. Критерии за допустимост:

1.2.1. Комисия от експерти в областта ще оценява практико-приложната част на представените проекти, с цел преценка на полезността на проекта.

1.2.2. Решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по темата на мярката;

1.2.3. Кандидатът за подпомагане да не е в открито производство по обявяване в несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност или не са в производство по ликвидация.

1.3. Допустими кандидати:

Висши учебни заведения, в които се преподава дисциплината „пчеларство” и/или „пчелна патология”, научни асоциации по пчеларство и пчеларски сдружения, регистрирани по реда на ЗЮЛНЦ, научноизследователски институти, в които се извършват изследвания в областта на пчеларството.

1.4. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

1.4.1. Проект, за създаване на линия пчели с повишена устойчивост към някои факторни (условнопатогенни) заболявания, с подробно описание на необходимите дейности и подробен финансов план;

1.4.2. Положително становище на оценяваща комисия за одобрение на проект за създаване на линия пчели с повишена устойчивост към някои факторни (условнопатогенни) заболявания, с подробно описание на необходимите дейности и подробен финансов план;

1.4.3. Доклад за изпълнението на проекта, съдържащ финансова обосновка на извършените разходи по дейности;

1.4.4. Протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по темата на мярката;

1.4.5. Актуално състояние;

1.4.6. Документи, удостоверяващи преподаването на дисциплината „пчеларство” и/или „пчелна патология” във висшите учебни заведения, а както и извършването на изследвания в областта на пчеларството в научноизследователски институти;

1.4.7 Най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал за всеки разход на стойност над 5 000 лева, които съдържат дата на издаване, срок на валидност, подпис и печат на оферента. В офертите се описват всички включени в цената данъци, мита и вносни такси. Оферти не се изискват за разходите за хонорари и командировки.

1.4.8 Обосновка във всеки един от случаите, когато не е избрана офертата с най-ниска цена;

1.4.9. Договори, разходооправдателни документи и приемно-предавателни протоколи за извършените разходи по финансовия план на проекта.

1.5. Финансови условия и лимити:

Финансов лимит - 106 189,16 лева, разпределени, както следва:

- 44 401,01 лв. 2011 година
- 43 637,28 лв. 2012 година
- 18 150,87 лв. 2013 година

Финансовата помощ е в размер на 100% от одобрените инвестиционни разходи, от които 50% от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

При изпълнението на дейността се предвижда междинно плащане.

2. Тема: Изпитване на съвременни технологии за съхраняване на пчелни майки през зимния период.

2.1. Допустими инвестиции и разходи:

2.1.1. закупуване на нуклеуси за зимуване на майките, съоръжени с инсталации за автономен контрол на микроклиматични показатели;

2.1.2. закупуване на нуклеуси, осигуряващи микроклиматични условия на силни пчелни семейства, по естествен начин;

2.1.3. закупуване на специално оборудвани кошери - пчелни банки, за зимуване на майки;

2.1.4. закупуване на микронуклеуси за зимуване на майки извън пчелното гнездо при условията на контролиран микроклимат;

2.1.5. наемане и оборудване на две помещения за осигуряване на контролиран микроклимат;

2.1.6. разходи за електроенергията, необходима за високотемпературното зимуване;

2.1.7. закупуване на уреди и лабораторна техника за прецизен контрол над микроклиматичните фактори на зимуването, над физиологичното състояние на зимувалите пчели и над продуктивните качества на презимувалите майки;

2.1.8. разходи за корекции на опитните модели нуклеуси;

2.1.9. разходи за командировки на лицата, ангажирани по проекта - пътни, дневни и нощувки, съгласно действащото законодателство;

2.1.10. хонорар на един спомагателен работник, ангажиран по проекта;

2.1.11. хонорари на водещи специалисти в областта, ангажирани по проекта;

2.1.12. лабораторни химикали;

2.2. Критерии за допустимост:

2.2.1. Комисия от експерти в областта ще оценява практико-приложната част на представените проекти, с цел преценка на полезността на проекта.

2.2.2. Решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по темата на мярката;

2.2.3. Кандидатът за подпомагане да не е в открито производство по обявяване в несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност или не са в производство по ликвидация;

2.2.4. Оборудването – обект на инвестицията е ново и е необходимо за реализиране на проекта за изпитване на съвременни технологии за съхраняване на пчелни майки през зимния период;

2.2.5. Кандидатът не разполага с оборудването – предмет на инвестицията или съществуващото е амортизирано;

2.2.6. Спазени са разпоредбите на Закона за обществените поръчки при покупката на оборудване – обект на инвестицията.

2.3. Допустими кандидати:

Научни институти, в които се извършват изследвания в областта на пчеларството, Университети и Висши училища, в които се преподава пчеларство, Научни пчеларски асоциации и пчеларски сдружения, регистрирани по реда на ЗЮЛНЦ

2.4. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

2.4.1. Проект за изпитване на съвременни технологии за съхраняване на пчелни майки през зимния период, с подробно описание на необходимите дейности и подробен финансов план;

2.4.2. Положително становище на оценяваща комисия за одобрение на проект за изпитване на съвременни технологии за съхраняване на пчелни майки през зимния период, с подробно описание на необходимите дейности и подробен финансов план ;

2.4.3. Протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по темата на мярката;

2.4.4. Актуално състояние;

2.4.5. Най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал за всеки разход на стойност над 5 000 лева, които съдържат дата на издаване, срок на валидност, подпис и печат на оферента. В офертите се описват всички включени в цената данъци, мита и вносни такси. Оферти не се изискват за разходите за хонорари и командировки;

2.4.6. Обосновка във всеки един от случаите, когато не е избрана офертата с най-ниска цена;

2.4.7. Предварителни или окончателни договори за покупка на ново оборудване – обект на инвестицията, с определени марка, модел, цена в лева или евро, срок и начин на доставка. В договорите са описани всички включени в цената данъци, мита и вносни такси;

2.4.8. Инвентарна книга /документи за собственост на съществуващо оборудване/;

2.4.9. Решение на възложителя за откриване на процедура за възлагане на обществена поръчка, обявление за обществена поръчка, влязло в сила решение на възложителя за избор на доставчик на оборудване, оферти и други документи, удостоверяващи проведена процедура по Закона за обществените поръчки;

2.4.10. Доклад за изпълнението на проекта, съдържащ финансова обосновка на извършените разходи по дейности;

2.4.11. Договори, разходооправдателни документи и приемно-предавателни протоколи за извършените разходи по финансовия план на проекта.

2.5. Финансови условия и лимити:

Финансов лимит - 70 757,37 лева, разпределени, както следва:

- 44 401,01 лева за 2011 година

- 21 818,64 лева за 2012 година

- 4 537,72 лева за 2013 година

Финансовата помощ е в размер на 100% от одобрените инвестиционни разходи, от които 50 % от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансирани от ЕС.

При изпълнението на дейността се предвижда междинно плащане.

3. Тема: Установяване на генетични и морфо-етологични маркери за устойчивост на пчелни семейства към заболявания с цел формиране на система от дейности по селекция, консервация на националните генетични ресурси и опазване на пчелите от болести и изчезване.

3.1. Допустими инвестиции и разходи:

3.1.1. за събиране на проби - хонорари на лицата, ангажирани по проекта и командировки на същите - пътни, дневни и нощувки, съгласно действащото законодателство;

3.1.2. за разработване на проби и анализи - микроскопски и микробиологични изследвания, генетичен, морфометричен и етологичен анализи на отделните генотипове пчели, мултиплексен PCR анализ, хонорари, външни услуги, информационни продукти и софтуер.

3.2. Критерии за допустимост:

3.2.1. Комисия от експерти в областта ще оценява практико-приложната част на представените проекти, с цел преценка на полезността на проекта;

3.2.2. Решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по темата на мярката;

3.2.3. Кандидатът за подпомагане да не е в открито производство по обявяване в несъстоятелност или не са обявени в несъстоятелност или не са в производство по ликвидация;

3.3. Допустими кандидати:

Научни институти, в които се извършват изследвания в областта на пчеларството, Университети и Висши училища, в които се преподава пчеларство, Научни пчеларски асоциации и пчеларски сдружения, регистрирани по реда на ЗЮЛНЦ

3.4. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

3.4.1. Проект за установяване на генетични и морфо-етологични маркери за устойчивост на пчелни семейства към заболявания с цел формиране на система от дейности по селекция, консервация на националните генетични ресурси и опазване на пчелите от болести и изчезване, с подробно описание на необходимите дейности и подробен финансов план;

3.4.2. Положително становище на оценяваща комисия за одобрение на проекта, с подробно описание на необходимите дейности и подробен финансов план ;

3.4.3. Протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по темата на мярката;

3.4.4. Актуално състояние;

3.4.5. Най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал за всеки разход на стойност над 5 000 лева, които съдържат дата на издаване, срок на валидност, подпис и печат на оферента. В офертите се описват всички включени в цената данъци, мита и вносни такси. Оферти не се изискват за разходите за хонорари и командировки;

3.4.6. Обосновка във всеки един от случаите, когато не е избрана офертата с най-ниска цена;

3.4.7. Предварителни или окончателни договори за покупка на нови информационни продукти и софтуер – обект на инвестицията, с определени марка, модел, цена в лева или

евро, срок и начин на доставка. В договорите са описани всички включени в цената данъци, мита и вносни такси;

3.4.8. Инвентарна книга /документи за собственост на съществуващите информационни продукти и софтуер /;

3.4.9. Доклад за изпълнението на проекта, съдържащ финансова обосновка на извършените разходи по дейности;

3.4.10. Договори, разходооправдателни документи и приемно-предавателни протоколи за извършените разходи по финансовия план на проекта.

3.5. Финансови условия:

Финансов лимит - 400 246,39 лева, разпределени, както следва:

- 133 203,01 лева за 2011 година

- 130 911,84 лева за 2012 година

- 136 131,54 лева за 2013 година

Финансовата помощ е в размер на 100% от одобрените инвестиционни разходи, от които 50 % от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

При изпълнението на дейността се предвижда междинно плащане.

4. Тема: Изследване на биологичната активност на български пчелен мед и пчелни продукти чрез - „ОМИКС” технологии.

4.1 Допустими инвестиции и разходи:

4.1.1. за събиране на проби - хонорари на лицата, ангажирани по проекта и командировки на същите - пътни, дневни и нощувки, съгласно действащото законодателство;

4.1.2. за разработване на проби и анализи - високоефективна хроматография, ядрено-магнитен резонанс и молекулна спектроскопия, както и тестове за биологична активност; доказване присъствието на нови биологичноактивни вещества, откриване на биомаркери и установяване на различни метаболитни пътища, имащи отношение към подобряване на човешкото здраве;

4.1.3 за откриване на подходящи биомаркери и изработване на процедури за доказване на автентичността и на произхода на мед и пчелни продукти;

4.1.4 за разработване на приложен софтуер;

4.1.5 за представяне, публикация и защита на научните факти и постигнати резултати.

4.2. Критерии за допустимост:

4.2.1. Комисия от експерти в областта ще оценява практико-приложната част на представените проекти, с цел преценка на полезността на проекта;

4.2.2. Решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по темата на мярката;

4.2.3. Кандидатът за подпомагане да не е в открито производство по обявяване в несъстоятелност или не е обявен в несъстоятелност или не е в производство по ликвидация;

4.3. Допустими кандидати:

Научни институти, лаборатории или изследователски центрове, в които се извършват изследвания в областта на пчеларството, Университети и Висши училища, в които се преподава пчеларство, Научни пчеларски асоциации и пчеларски сдружения, регистрирани по реда на ЗЮЛНЦ.

4.4. Необходими документи при кандидатстване и финансиране:

4.4.1. Проект за „Изследване на биологичната активност на български пчелен мед и пчелни продукти чрез „ОМИКС” технологии”;

4.4.2 Положително становище на оценяваща комисия за одобрение на проекта, с подробно описание на необходимите дейности и подробен финансов план ;

4.4.3 Протокол с решение на компетентния /управителния/ орган за кандидатстване по темата на мярката;

4.4.4 Удостоверение за актуално състояние;

4.4.5 Най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал за всеки разход на стойност над 5 000 лева, които съдържат дата на издаване, срок на валидност, подпис и печат на оферента. В офертите се описват всички включени в цената данъци, мита и вносни такси. Критерият не се отнася за разходите за хонорари и командировки – .

4.4.6 Обосновка във всеки един от случаите, когато не е избрана офертата с най-ниска цена;

4.4.7 Инвентарна книга/документи за собственост на информационни продукти и софтуер;

4.4.8 Предварителни или окончателни договори за изпълнение на отделните изследвания, покупка на нови информационни продукти и софтуер, консумативи за изследователската дейност, цена в лева или евро, срок и начин на доставка;

4.4.9 Доклад за изпълнението на проекта, съдържащ финансова обосновка на извършените разходи по дейности;

4.4.10 Договори, разходооправдателни документи и приемно-предавателни протоколи за извършените разходи по финансовия план на проекта.

4.5. Финансови условия:

Ще се планират в съответствие с излишъците при усвояване на средствата по другите мерки и сектори на програмата.

Финансовата помощ е в размер на 100% от одобрените инвестиционни разходи, от които 50 % от Бюджетни средства на РБ и 50% съфинансиране от ЕС.

При изпълнението на дейността се предвижда междинно плащане

ОБЩИ КРИТЕРИИ ЗА ДОПУСТИМОСТ:

1. Кандидатът да няма просрочени задължения към националния бюджет и ДФ "Земеделие" към датата на кандидатстване
2. Всички кошери в пчелина да са маркирани в съответствие с Наредба №27 от 10.07.2002 г. за регистрация и идентификация на пчелните семейства
3. В следните мерки:
В - борба срещу вароатозата, сектор 2;
С - за подкрепа на извършването на физико-химичен анализ на пчелния мед, сектор 1 и D - за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в Общността, сектори 1, 2 и 3, кандидатите трябва да са регистрирани земеделски производители с пчелни семейства към момента на кандидатстване, които са под ветеринарно-медицински контрол.
4. Допустим за финансиране е разхода за невъзстановим ДДС съгласно разпоредбата на член 172а, т.2, буква „в” на Регламент (ЕО, Евратом) № 478/2007 на Комисията от 23 април 2007 година за изменение на Регламент (ЕО, Евратом) № 2342/2002 за определяне на подробни правила за прилагане на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета относно Финансовия регламент, приложим към общия бюджет на Европейските общности.

ИЗИСКВАНИ ДОКУМЕНТИ:

Общи документи:

1. Заявление за подпомагане (по образец);

2. Валиден документ за самоличност на физическото лице или на управителя на юридическото лице;
3. Удостоверение за наличие или липса на данъчни задължения, издадено от НАП;
4. Удостоверение за актуално състояние, издадено от съответния окръжен съд (за лицата регистрирани по ЗЮЛНЦ) / Актуално удостоверение за вписване в търговския регистър на юридическите лица;
5. Разходни документи в оригинал или копие, заверено с оригинала;
6. Заявление за плащане (по образец) или Заявка за междинно/окончателно плащане (по образец).

Прилагането на програмата се осъществява от Държавен фонд „Земеделие” – Разплащателна агенция, включително одобрение на проектите по мярка А, контролни процедури, оторизация на финансовата помощ и извършване на плащанията.

Допълнителни указания за прилагане на програмата, уточняващи условията за кандидатстване, образците на документи със сроковете за подаването им, допустимост на разходите, начини за плащане, ще бъдат регламентирани в Допълнителна инструкция за прилагане на програмата на ДФ”Земеделие” – Разплащателна Агенция.

VI. Очаквани разходи и финансов план

Страна членка: България

Програма: 2011 – 2013

№	Описание на дейностите по мерките	Разходи за 1-ва година - 2011 – в лева		Разходи за 2-ра година – 2012 – в лева		Разходи за 3-та година – 2013 – в лева	
		Бюджет-ни средства	Съфинансирани от ЕС	Бюджет-ни средства	Съфинансирани от ЕС	Бюджет-ни средства	Съфинансирани от ЕС
1. Общо по Мярка А – Техническа помощ за пчелари и сдружения на пчелари		204 244.63	102 122.31	401 462.99	200 731.50	172 433.29	86 216.64
1	Дейност I - Разработване на унифицирана програма и обучение на обучители - квалификация и преквалификация на кадрите	17 760.40	8 880.20				
	Сектор 1 - Разработване на програма за обучители						
	Сектор 2 - Обучение на обучители			113 456.93	56 728.47		
2	Дейност II - Разработване на добри практики в пчеларството	17 760.40	8 880.20				
	Сектор 1 - Разработване на практическо ръководство за Добри пчеларски практики, вкл. образци на документи към ръководството						
	Сектор 2 - Прилагане, отпечатване и разпространение на ръководство за Добрите пчеларски практики			122 184.39	61 092.19		
3	Дейност III- Популяризиране на българските пчелни продукти в това число и произведени по биологичен начин	35 520.80	17 760.40	34 909.83	17 454.92	36 301.74	18 150.87
	Сектор 1 - Популяризиране на биологични пчелни продукти						
	Сектор 2 - Популяризиране на пчелните продукти	133 203.03	66 601.51	130 911.84	65 455.92	136 131.55	68 065.77
2. Общо по Мярка В – Борба срещу вароатозата		666 015.09	333 007.54	654 559.23	327 279.61	680 657.70	340 328.85
1	Сектор 1 - Разходи за осъществяване на ветеринарен контрол и оказване на помощ от пчелари-проверители	310 807.04	155 403.52	305 460.97	152 730.48	317 640.26	158 820.13

2	Сектор 2 - Разходи за закупуване за препарати в борбата срещу вароатозата, одобрени, съгласно Закона за ветеринарномедицинската дейност	355 208.05	177 604.02	349 098.26	174 549.13	363 017.44	181 508.72
3. Общо по Мярка С – Мерки за подкрепа на извършването на физико-химичен анализ на пчелния мед		222 005.03	111 002.52	130 911.85	65 455.92	136 131.54	68 065.77
1	Сектор 1 - Подкрепа на пчелари за извършване на лабораторен анализ на пчелния мед за следните показатели	88 802.01	44 401.01	130 911.85	65 455.92	136 131.54	68 065.77
2	Сектор 2 - Подкрепа на лаборатории за закупуване на лабораторно оборудване, необходимо за дооборудване или осъвременяване на съществуващо такова	133 203.02	66 601.51				
4. Общо по Мярка Д - Мерки за подкрепа на подновяването на пчелните кошери в Общността		5 239 318.74	2 619 659.37	5 149 199.25	2 574 599.63	5 354 507.30	2 677 253.65
1	Сектор 1 - Закупуване на нови кошери	3 196 872.45	1 598 436.23	3 141 884.29	1 570 942.14	3 267 157.00	1 633 578.50
2	Сектор 2 - Разходи за поддържане или увеличаване на броя на пчелните семейства	1 776 040.25	888 020.12	1 745 491.27	872 745.64	1 815 087.22	907 543.61
3	Сектор 3 - Разходи за покупка и подмяна на пчелни-майки	266 406.04	133 203.02	261 823.69	130 911.85	272 263.08	136 131.54
5. Общо по Мярка Е - Сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на практика на приложните изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти		222 005.03	111 002.52	196 367.76	98 183.88	158 820.13	79 410.07
1	Тема 1 - Създаване на линия пчели с повишена устойчивост към някои факторни (условнопатогенни) заболявания	44 401.01	22 200.50	43 637.28	21 818.64	18 150.87	9 075.44
2	Тема 2 - Изпитване на съвременни технологии за съхраняване на пчелни майки през зимния период	44 401.01	22 200.50	21 818.64	10 909.32	4 537.72	2 268.86

3	Тема 3 - Установяване на генетични и морфо-етологични маркери за устойчивост на пчелни семейства към заболявания с цел формиране на система от дейности по селекция, консервация на националните генетични ресурси и опазване на пчелите от болести и изчезване	133 203.01	66 601.52	130 911.84	65 455.92	136 131.54	68 065.77
Общо за Програмата		6 553 588.52	3 276 794.26	6 532 501.08	3 266 250.54	6 502 549.96	3 251 274.98

VII. Общи финансови условия.

Финансова помощ се предоставя в рамките на предвидените за съответната година финансови средства, определени въз основа на предвидения бюджет по програмата.

В рамките на една финансова година кандидатът има право да кандидатства еднократно по всеки един от секторите на мерките по Програмата. В рамките на една финансова година кандидатът няма право да подава второ заявление за подпомагане по мярка и сектор, по който през същата година има подадено и одобрено заявление за подпомагане и сключен договор (включително, ако първото заявление е в процес на разглеждане).

Финансовата помощ може да бъде преразпределяна между секторите и мерките в рамките на бюджета за една година, в следствие на степента на усвояване на средства по всеки сектор на мерките на програмата.

С решение на Изпълнителния директор на ДФ "Земеделие", срокът за приемане на заявления за подпомагане по даден сектор, може да бъде удължен (мярката да бъде отворена отново), с цел усвояване на преразпределените средства.

С оглед на целесъобразно изразходване на средствата по програмата, ще бъдат въведени лимити за всяка инвестиция или разход по всяка мярка. Тези лимити ще бъдат определяни на базата на референтни (индикативни) цени, които следва да бъдат проучени от ДФ „Земеделие” и предложени за обсъждане и одобрение от постоянна работна група за изменение и допълнение на програмата. Лимитите ще бъдат актуализирани всяка година, преди стартиране на програмата, в съответствие на пазарната ситуация. Кандидатите ще бъдат информирани за одобрените лимити чрез бюлетини и информация на интернет страницата на ДФ "Земеделие".

VIII. Критерии за оценка на проекти.

В Централното управление на ДФ "Земеделие" се следи финансовия лимит по всяка мярка. След изчерпване на предвидения в бюджета на програмата финансов ресурс за съответната година и ако няма да се извършва преразпределение, със заповед на изпълнителния директор се спира приемането на нови заявления за подпомагане по съответната мярка/мерки и сектор/сектори. В случай, че съществува възможност за преразпределяне на средствата в бюджета по мерките на програмата, приемът на нови заявления за подпомагане временно се преустановява до одобряването на преразпределения бюджет, след което отново се възобновява. За предприемането на тези действия не е необходимо издаването на заповед на изпълнителния директор на ДФ "Земеделие".

В случай, че във времето до преустановяване на приема бъдат приети заявления за подпомагане над бюджета, то същите следва да бъдат разглеждани по реда на постъпване на заявленията за подпомагане и тяхната регистрация в ИСАК с дата, час и минута на регистриране на УИН на заявлението.

Приемът на заявления за подпомагане по всички мерки на програмата се спира окончателно от 16 юли на текущата финансова година.

IX. Ред за предоставяне на финансова помощ.

1. Кандидатите за финансово подпомагане подават заявление за подпомагане по образец в ЦУ на ДФ „Земеделие”, сектор „Месо и пчеларство” или в областните дирекции /ОД/ на ДФ „Земеделие” – Разплащателна агенция по постоянно местожителство на физическото лице или по адрес на седалището на юридическото лице и прилагат документите, описани в заявлението.
2. Органите на Разплащателната Агенция:
  - 2.1. проверяват заявените данни и посочените факти от кандидатите;
  - 2.2. проверяват съответствието с критериите за финансиране;
  - 2.3. извършват проверки на място;
  - 2.4. изготвят становище за одобрение или отхвърляне на заявлението
3. При отхвърляне на заявлението, кандидатите получават уведомително писмо.
4. За изплащане на финансовата помощ се кандидатства след извършване на инвестицията или разход. Кандидатът подава заявление за плащане, съответно заявка за междинно/окончателно плащане по образец, заедно с приложени документи. РА одобрява или мотивирано отказва изплащането на финансовата помощ след извършен анализ за установяване на фактическо съответствие и съответствие по документи между одобрената и извършената инвестиция или разход.
5. Ползвателят на помощта е длъжен за срок от три години, считано от датата на изплащане на финансовата помощ по договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с ДФ „Земеделие”:

- ⇒ да използва придобитите въз основа на одобрения проект активи по предназначение;
- ⇒ да не продава или да не преотстъпва ползването върху придобитите въз основа на одобрения проект активи чрез отдаването им под наем, аренда или по договор за съвместна дейност;
- ⇒ да съхранява всички оригинални документи, свързани с инвестицията, които не се изискват в оригинал при подаване на заявлението за подпомагане или заявление за плащане, съответно заявка за окончателно/междинно плащане.

X. Управление на програмата.

1. За управление на дейностите по Мярка Е, постъпилите научни проекти се оценяват от Комисия за оценка на проектите, създадена със заповед на министъра на земеделието и храните. Проектът се подава в ДФЗ, след положително становище от Комисията. При повече от един кандидат Комисията класира кандидатите. Този с най-висока оценка може да подаде документи в ДФЗ за финансиране.

ДФ „Земеделие” извършва оценка на финансовата част на проектите, като провежда съответно проучване. При необходимост е възможно да бъдат привлечени външни експерти

2. Със заповед на министъра на земеделието и храните се определя постоянна работна група за изменение и допълнение на програмата, за целия период на нейното действие. Същата заседава само при депозирано в МЗХ искане на ДФЗ или бранша за преразпределение на бюджета, определяне на лимити или промяна в текста на програмата. В заповедта се определя състава на работната група, председател (секретар), мнозинството за

вземане на решения, целите на работната група. В състава на работната група се включват по един представител на пчеларските организации излъчен от самите организации, представители на ДФЗ и МЗХ.

Предложенията за преразпределение на бюджета, определяне на лимити и промяна в текста на програмата се отправят до председателя (секретаря) на постоянната работна група за управление на програмата.

Решенията на работната група за изменение и допълнение на програмата се представят за одобрение от Министъра на земеделието и храните. Одобрените решения се представят на ДФ „Земеделие”.

XI. Нормативна база.

Препратки към приложимите закони, регламенти и административни разпоредби:

- ⇒ Закон за подпомагане на земеделските производители
- ⇒ Наредба № 3 от 29.01.1999 г. за създаване и поддържане на регистър на земеделските производители;
- ⇒ Закона за ветеринарномедицинската дейност;
- ⇒ Наредба № 27 от 10.07.2002 г. за регистрация и идентификация на пчелните семейства;
- ⇒ Закон за пчеларството
- ⇒ Наредба № 30 за профилактика и борба с някои заразни болести по пчелите (ДВ, бр. 78 от 2002 г.);
- ⇒ Наредба № 47 от 11.11.2003 г. за производство и предлагане на пазара на елитни и племенни пчелни майки и отводки (рояци) и реда за водене на регистър;
- ⇒ Наредба № 48 от 11.11.2003 г. за реда и начините за вземане на проби и използваните методи за анализ на пчелния мед;
- ⇒ Закон за обществените поръчки;
- ⇒ Регламент на Съвета №1234/2007 за установяване на обща организация на селскостопанските пазари и относно специфични разпоредби на някои земеделски продукти;
- ⇒ Регламент на Комисията № 917/2004 относно подробни правила за прилагане на Регламент на Съвета № 797/2004 относно действия в областта на пчеларството;
- ⇒ Регламент на Съвета 834/2007 относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти;
- ⇒ Регламент на Комисия № 889/2008 за определяне на подробни правила за прилагането на Регламент № 834/2007 на Съвета относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти по отношение на биологичното производство, етикетирането и контрола
- ⇒ Регламент на Съвета №1698 от 20.09.2005г.

XII. Списък на пчеларските организации, които сътрудничат при изработване на програмата по пчеларство.

Програмата по пчеларство е разработена от работна група, включваща експерти от Министерство на земеделието и храните – дирекции “Животновъдство”, „Агростатистика и стратегии”, „Директни плащания и пазарна подкрепа”, Националната ветеринарномедицинска служба, Държавен фонд “Земеделие” – Разплащателна агенция и представители на посочените по-долу пчеларски организации:

1. Български пчеларски съюз – 1899 , гр.София , ул.”Христо Ботев “ №173, тел.931-13-68,

2. Национална браншова организация “Български пчеларски съюз” – гр.София 1000, ул. “Л.Каравелов” №88,,тел. 980-27-24
3. Сдружение за биологично пчеларство – София, ж.к. “Хиподрума”, бл.20, ап.1, тел.851-40-79;
4. Национален браншови пчеларски съюз – София 1000, пл.Македония №1, КНСБ-партер, офис 3 , тел.факс/ 91-70-610;
5. Национална развъдна асоциация по пчеларство , гр.Пловдив 4000, бул.”Менделеев” №12, Аграрен университет;
6. Национална асоциация на пчеларите професионалисти – София 1202, ул.”Белоградчик”№1, тел.931-13-29;
7. Национална научна асоциация по пчеларство – гр.София, кв.Лозенец, ул.,”Рилски езера” № 26;

XIII. Мониторингови индикатори за наблюдение на изпълнението на програмата.

ДФ”Земеделие” изготвя годишен отчет под формата на доклад, в който се отчита изпълнението на всяка една от предвидените мерки, както и размера на действително поетото национално съфинансиране. Докладът се изготвя въз основа на данни от одобрените и платени заявления. Докладът се предоставя на Министъра на земеделието и храните.

Оценка на изпълнението на всяка една от предвидените мерки се отчита на база изпълнение на целите на всяка една мярка, а именно:

1. Мярка А. Техническа помощ

Индикатори:

- ⇒ Разработена унифицирана програма за обучители
- ⇒ Брой обучени обучители
- ⇒ Изготвено ръководство за Добри практики в пчеларството
- ⇒ Брой отпечатани и предоставени на пчеларите ръководства
- ⇒ Брой проведени семинари и мероприятия по популяризиране на пчелните продукти

2. Мярка Б. Борба с вароатозата

Цел:

- ⇒ Намаляване степента на инвазия от вароатозата;
- ⇒ Ограничаване разпространението на икономически значимите заболявания по пчелите и пилото.

Индикатори:

- ⇒ Брой третирани пчелни семейства;
- ⇒ Брой прегледани пчелни семейства от пчелари- проверители.

3. Мярка Г. Подкрепа на лаборатории, извършващи физико-химичен анализ на пчелния мед;

Цели:

- ⇒ Подобряване на проследяемостта и лабораторния капацитет за окачествяване на пчелния мед;
- ⇒ Подобряване на качеството на пчелния мед;
- ⇒ Стимулиране на самоконтрола на пчеларите, касаещ качеството на продукта;

⇒ Модернизация на лабораториите за изследване на физико-химичните показатели на пчелния мед.

Индикатори:

⇒ Брой дооборудвани лаборатории;

⇒ Брой извършени физико-химични анализи.

4. **Мярка Д.** Подкрепа на подновяването на пчелните кошери в Общността

Цели:

⇒ Подобряване на технологиите за отглеждане на пчелните семейства и добива на мед;

⇒ Преструктуриране на сектора, чрез окрупняване на пчелните стопанства.

Индикатори:

⇒ Брой закупени нови празни кошери;

⇒ Брой закупени голи роеве;

⇒ Брой закупени отводки;

⇒ Брой закупени пчелни майки.

5. **Мярка Е** Сътрудничество със специализирани органи за осъществяването на практика на приложните изследователски програми в областта на пчеларството и пчелните продукти.

Цели:

⇒ Подобряване на научно-приложното обслужване в сектора.

Индикатори:

⇒ Брой одобрени и реализирани научни проекти.

Програмата е одобрена с Решение на Европейската Комисията С(2010) 6086 от 14.09.2010 година.